

## СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

УДК 364.044.22

Балухтіна О.М.

канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

### **ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ НАДАННЯ ПРИТУЛКУ ЖІНКАМ, ЯКІ СТАЛИ ЖЕРТВАМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА**

Національне законодавство визначає механізми створення системи ефективної підтримки осіб, що постраждали від насильства. Одним з важливих складових захисту є діяльність притулків, інша назва – «шелтер» (від англ. слів shelter – місце, де можна сховатися від зливи, та bomb shelter – бомбосховище). Насправді, в українських містах майже немає «класичних» шелтерів, але є кризові центри, будинки соціального піклування, центри обліку та нічного перебування бездомних, центри ресоціалізації, притулки для жінок – жертв насильства. Вони відрізняються не лише назвами, а й правилами прийому і перебування людей та підпорядковуються різним органам влади.

В Україні відбувається повільний розвиток мережі притулків. Розташовані вони лише в обласних центрах та виключно у великих містах. Адреси не розголошуються з питань безпеки. Натомість, у самих населених пунктах, де розташовані притулки, через соціальні служби та поліцію узгоджено і відпрацьовано шляхи отримання інформації про наявність притулку та послуг, які вони надають.

Створення притулків відбувається за сприяння Мінсоцполітики та, переважно, за рахунок фінансування міжнародних організацій. Оскільки держава вважає ці заклади не прибутковими, то з державного бюджету не виділяються кошти в повному обсязі. Більшість притулків функціонує на базі Центрів соціально-психологічної допомоги як закладів місцевого органу виконавчої влади та місцевого самоврядування.

В Україні у діяльності притулків є ціла низка проблем, зокрема:

1. Відсутність розгалуженої мережі закладів для жертв насильства в сім'ї.
2. Недостатнє фінансування з боку місцевих бюджетів. Абсолютна більшість притулків існує на кошти громадських організацій, постійно перебуває на межі закриття через відсутність фінансування, що держава наразі намагається виправити.
3. Недостатня кількість місць у закладах, яка коливається від восьми до двадцяти. Наприклад, в Європі на кожні 10 тис. населення країни повинно

бути одне місце в шелтері. За попередніми підрахунками в Україні на кожну область необхідно понад 100 місць.

4. Низький рівень інформованості населення щодо наявності та умов роботи притулків.

5. Відсутність узгодженого на нормативному та практичному рівнях механізму співпраці між органами та установами, відповідальними за протидію насильству в сім'ї.

6. Недостатня належна підготовка більшості спеціалістів правоохоронних органів, соціальних та медичних працівників. З метою профілактики емоційного та професійного вигорання та підвищення кваліфікації працівників треба звертати увагу на регулярність супервізії.

Пропонуємо такі шляхи вдосконалення соціальної послуги надання притулку:

- збільшення мережі та використання різних моделей притулків;
- урізноманітнення джерел фінансування на етапах створення та функціонування шляхом залучення донорських організацій та розширення можливостей державно-приватного партнерства;
- значне збільшення коштів на покращення стану притулків та забезпечення заробітної плати працівникам;
- активна співпраця з громадськими і благодійними організаціями як надавачами соціальних послуг;
- долучення до кращих європейських практик щодо формування єдиних стандартів соціальної послуги надання притулку;
- залучення зарубіжних спеціалістів до проведення курсів або тренінгів щодо підвищення кваліфікації спеціалістів, які працюють з жертвами домашнього насильства.

Важливо також, на наш погляд, розвивати систему прихистку, що передбачає ізоляцію кривдника та дозволяє постраждалим від насильства жінкам залишатися вдома.

Підсумовуючи, зазначимо, що основними шляхами вдосконалення соціальної послуги надання притулку жінкам-жертвам домашнього насильства повинні стати наступні кроки: створення розгалуженої мережі притулків; підвищення кваліфікації спеціалістів, які працюють з жінками, що є жертвами домашнього насильства; збільшення джерел фінансування закладів, передусім за допомогою державно-приватного партнерства. На засадах державно-приватного партнерства долучатися до створення притулків мають право підприємства, установи різних форм власності, громадські об'єднання, фізичні особи, які надають соціальні послуги та іноземні неурядові організації. Мережу шелтерів потрібно розбудовувати із врахуванням інклюзивності.